2011. évi CCX. törvény

az emberiesség elleni bűncselekmények büntetendőségéről és elévülésének kizárásáról, valamint a kommunista diktatúrában elkövetett egyes bűncselekmények üldözéséről[1]

Az Országgyűlés megerősítve nemzetközi jogi elkötelezettségét, miszerint a nemzetközi jogban legsúlyosabban minősülő bűncselekményeket elévülhetetlennek tekinti, valamint a kommunista diktatúrában elkövetett és üldözetlenül maradt egyes bűncselekmények büntethetősége érdekében, a következő törvényt alkotja:

1. A nemzetközi jog szerint el nem évülő bűncselekmények elévülésének kizárása

1. § A nemzetközi jog szerint el nem évülő bűncselekmények nem évülnek el, akkor sem, ha a bűncselekmény elkövetésekor a cselekmény a belső jog szerint nem minősült el nem évülő bűncselekménynek. E körbe tartoznak különösen:

a) az 1971. évi 1. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a háborús és az emberiség elleni bűntettek elévülésének kizárásáról az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által New Yorkban az 1968. évi november hó 26. napján elfogadott nemzetközi egyezmény I. cikkének *b)* pontjában hivatkozott, a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék alapokmányának 6. cikk (c) pontjában meghatározott emberiesség elleni bűncselekmények;

b) az 1954. évi 32. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben, 1949. évi augusztus hó 12. napján kelt nemzetközi egyezmények közös 2. cikkében meghatározott nemzetközi fegyveres összeütközés esetén elkövetett súlyos jogsértések;

c) az 1954. évi 32. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben, 1949. évi augusztus hó 12. napján kelt nemzetközi egyezmények közös 3. cikkében meghatározott, nem nemzetközi fegyveres összeütközés esetén elkövetett súlyos jogsértések.

2. § (1) A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék alapokmányának 6. cikkében foglalt tényállások hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„(a) Béke elleni bűncselekmények: a nemzetközi szerződéseket, egyezményeket, vagy garanciákat sértő agresszív háború tervezése, előkészítése, kezdeményezése, vagy folytatása, illetve az olyan közös tervben vagy összeesküvésben való részvétel, amely az előzőek megvalósítására jött létre;

(b) Háborús bűncselekmények: a háború jogának vagy szokásainak a megsértése, különösen a megszállt területen élő vagy tartózkodó polgári lakosság tagjainak megölése, bántalmazása, rabszolgamunkára fogás vagy bármilyen más célból történő áttelepítése; a hadifoglyok vagy tengeren tartózkodó személyek megölése vagy bántalmazása; túszok kivégzése, köz-, vagy magántulajdon fosztogatása, illetve városok, falvak katonai szükséglet által nem indokolt önkényes elpusztítása vagy lerombolása;

(c) Emberiesség elleni bűncselekmény: bármely polgári lakosság tagja ellen a háború előtt vagy alatt, elkövetett emberölés, kiirtás, rabszolgaságba taszítás, áttelepítés és embertelen cselekedetek, valamint a Törvényszék hatáskörébe tartozó más bűncselekmény végrehajtása során vagy azzal összefüggésben politikai, faji, vagy vallási alapon történő üldözés, függetlenül attól, hogy sérti-e az elkövetés országának jogát. (…)”

---

1 Kihirdetve: 2011. XII. 31.

(2) A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék alapokmányának 6. cikkében foglalt tényállások angol nyelvű hiteles szövegét a 2. melléklet tartalmazza.

2. A kommunista diktatúrában elkövetett egyes bűncselekmények üldözése

3. § (1) E törvény alkalmazásában

a) kommunista bűncselekmény: a kommunista diktatúrában elkövetett olyan bűncselekmény,

aa) amely az elkövetésekor hatályos büntető törvény szerint az 1. mellékletben meghatározott bűncselekmény volt,

ab) amelyet a pártállam nevében, érdekében vagy egyetértésével követtek el, és

ac) amely miatt a kommunista diktatúrában az elkövetővel szemben politikai okból nem indult büntetőeljárás;

b) kommunista diktatúra: az 1949. augusztus 20-a és 1990. május 1-je közötti időszak;

c) pártállam nevében elkövetett bűncselekmény: az a bűncselekmény, amelyet a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Központi Vezetőségének, illetve a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) Központi Bizottságának hatásköri listáján felsorolt pártállami tisztségviselők valamelyike a hivatali ideje alatt a tisztsége gyakorlásával összefüggésben követett el;

d) pártállam érdekében elkövetett bűncselekmény: az a bűncselekmény, amelyet a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Központi Vezetőségének, illetve a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) Központi Bizottságának hatásköri listáján felsorolt pártállami tisztségviselő javára történő előnyszerzés, illetve a pártállami hatalom fenntartása, megerősítése vagy kifejezésre juttatása érdekében követtek el;

e) pártállam egyetértésével elkövetett bűncselekmény: az a bűncselekmény, amelyet a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Központi Vezetőségének, illetve a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) Központi Bizottságának hatásköri listáján felsorolt pártállami tisztségviselő utasítására, beleegyezésével vagy tudomásával követtek el, feltéve, hogy a pártállami tisztségviselő a tisztsége gyakorlásával összefüggésben adott utasítást a bűncselekmény elkövetésére, vagy egyezett bele az elkövetésbe, illetve a bűncselekmény elkövetése a tisztsége gyakorlásával összefüggésben jutott a tudomására.

(2) E törvény alkalmazásában úgy kell tekinteni, hogy a bűncselekmény miatt az elkövetővel szemben politikai okból nem indítottak büntetőeljárást akkor, ha a kommunista diktatúrában az elkövetéskor hatályos büntető törvény ellenére nem indult büntetőeljárás és a bűncselekményt a pártállam nevében, érdekében vagy egyetértésével követték el.

4. § (1)[1] A kommunista bűncselekmény elévülésére az Alaptörvény *U)* cikk (7) és (8) bekezdésében foglaltak irányadók.

(2) E törvény nem érinti annak a kommunista bűncselekménynek az elévülését, amelynek elévülése az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint 1990. május 2-a és 2011. december 31-e között történt volna meg, és amely miatt 1990. május 2-a és 2011. december 31-e között az elkövetővel szemben büntetőeljárás indult.

5. § Az elkövetéskor hatályos magyar büntető törvény elévülésre vonatkozó rendelkezéseire és a 4. §-ban foglaltakra tekintet nélkül nem évül el annak a kommunista diktatúrában elkövetett bűncselekménynek a büntethetősége, amely a nemzetközi jog szerint el nem évülő bűncselekmény.

6. § (1) A kommunista bűncselekményt – a 4. és 5. §-ban foglaltak sérelme nélkül – az elkövetésekor hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni, az elbíráláskor hatályos büntető törvénynek – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – nincs visszaható hatálya.

1 Módosította: 2013. évi CXXXI. törvény 23. § a).

(2) Ha a kommunista bűncselekmény az elbíráláskor hatályos büntető törvény szerint már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor – a 4. és 5. §-ban foglaltak sérelme nélkül – az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni.

(3) Az (1), illetve (2) bekezdés alapján kommunista bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott büntetés korlátlanul enyhíthető, különös tekintettel a kommunista bűncselekmény elkövetésével vádolt személy egészségi állapotára vagy életkorára.

7. §[1] A kommunista bűncselekmény – az Alaptörvény *U)* cikk (7) és (8) bekezdése szerinti – elévülését az elkövetővel szemben a bűncselekmény miatt 2011. december 31-ét követően tett büntetőeljárási cselekmény félbeszakítja. A félbeszakítás napján az elévülés – az Alaptörvény *U)* cikk (7) és (8) bekezdése szerinti – határideje ismét elkezdődik.

3. Záró rendelkezések

8. § E törvény 2012. január 1-jén lép hatályba.

9–10. §[2]

1. melléklet a 2011. évi CCX. törvényhez

A kommunista bűncselekmény alapjául szolgáló bűncselekményi kör

1. *szándékos emberölés* [a bűntettekről és vétségekről szóló magyar büntetőtörvénykönyvről szóló 1878. évi V. törvénycikk (a továbbiakban: 1878. évi V. törvény) kommunista diktatúrában hatályos 279–280. §-a, illetve a Hatályos Anyagi Büntetőjogi Szabályok 1952. évi Hivatalos Összeállításának (a továbbiakban: BHÖ) 349., 351. és 352. pontja szerint; a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény (a továbbiakban: 1961. évi V. törvény) 253. § (1) és (2) bekezdése szerint;, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1978. évi IV. törvény) kommunista diktatúrában hatályos 166. § (1) és (2) bekezdése szerint];

2. *szándékos súlyos testi sértés minősített esetei* [az 1878. évi V. törvény kommunista diktatúrában hatályos 303–307. §-a, 309. § első mondatának második fordulata és 309. § második mondata, illetve a BHÖ 362–366. pontja, 368. pont (1) bekezdés második fordulata és 368. pont (2) bekezdése szerint; az 1961. évi V. törvény 257. § (2)–(4) bekezdése szerint;, illetve az 1978. évi IV. törvény kommunista diktatúrában hatályos 170. § (3)–(5) bekezdése szerint];

3. *kényszervallatás* [az 1878. évi V. törvény kommunista diktatúrában hatályos 477. §-a, illetve a BHÖ 128. pontja szerint; az 1961. évi V. törvény 146. §-a szerint;, illetve az 1978. évi IV. törvény kommunista diktatúrában hatályos 227. §-a szerint];

4. *jogellenes fogvatartás* [az 1878. évi V. törvény kommunista diktatúrában hatályos 193–197. §-a, illetve a BHÖ 132–136. pontja szerint; az 1961. évi V. törvény 147. §-a szerint;, illetve az 1978. évi IV. törvény kommunista diktatúrában hatályos 228. §-a szerint];

5. *hűtlenség és felségsértés, illetve felségsértés a Magyar Állam területe ellen* [az 1878. évi V. törvény kommunista diktatúrában hatályos 127. § 3. pontja, az 1878. évi V. törvény MÁSODIK RÉSZ III. Fejezetének egyes – a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről és a közönséges büntetőtörvények egyes rendelkezéseinek ezzel kapcsolatos módosításáról és kiegészítéséről szóló 1930. évi III. törvénycikk 58. és 59. §-ában meghatározott – a kommunista diktatúrában hatályos rendelkezései, illetve a BHÖ 13., 35. és 36. pontja szerint; az 1961. évi V. törvény 129. §-a szerint;, illetve az 1978. évi IV. törvény kommunista diktatúrában hatályos 144. és 145. §-a szerint];

1 Módosította: 2013. évi CXXXI. törvény 23. § b).
2 Hatályon kívül helyezve: 2010. évi CXXX. törvény 12. § alapján. Hatálytalan: 2012. I. 2-től.

6. *bűnpártolás az 1–5. pont szerinti bűncselekményekkel kapcsolatban* [az 1878. évi V. törvény kommunista diktatúrában hatályos 374–378. §-a, a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről és a közönséges büntetőtörvények egyes rendelkezéseinek ezzel kapcsolatos módosításáról és kiegészítéséről szóló 1930. évi III. törvénycikk 77. §-a, illetve a BHÖ 211–215. pontja szerint; az 1961. évi V. törvény 148. §-a és 184. §-a szerint;, illetve az 1978. évi IV. törvény kommunista diktatúrában hatályos 244. §-a szerint]

2. melléklet a 2011. évi CCX. törvényhez

A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék alapokmányának 6. cikkében foglalt tényállások angol nyelvű hiteles szövege:

„(a) Crimes against peace: namely, planning, preparation, initiation or waging of a war of aggression, or a war in violation of international treaties, agreements or assurances, or participation in a common plan or conspiracy for the accomplishment of any of the foregoing;

(b) War crimes: namely, violations of the laws or customs of war. Such violations shall include, but not be limited to, murder, ill-treatment or deportation to slave labour or for any other purpose of civilian population of or in occupied territory, murder or ill-treatment of prisoners of war or persons on the seas, killing of hostages, plunder of public or private property, wanton destruction of cities, towns or villages, or devastation not justified by military necessity;

(c) Crimes against humanity: namely, murder, extermination, enslavement, deportation, and other inhumane acts committed against any civilian population, before or during the war, or persecutions on political, racial or religious grounds in execution of or in connection with any crime within the jurisdiction of the Tribunal, whether or not in violation of the domestic law of the country where perpetrated. (...)”

TARTALOMJEGYZÉK

2011. évi CCX. törvény ---- 1
az emberiesség elleni bűncselekmények büntetendőségéről és elévülésének kizárásáról, valamint a kommunista diktatúrában elkövetett egyes bűncselekmények üldözéséről ---- 1
1. A nemzetközi jog szerint el nem évülő bűncselekmények elévülésének kizárása ---- 1
2. A kommunista diktatúrában elkövetett egyes bűncselekmények üldözése ---- 2
3. Záró rendelkezések ---- 3
1. melléklet a 2011. évi CCX. törvényhez ---- 3
A kommunista bűncselekmény alapjául szolgáló bűncselekményi kör ---- 3
2. melléklet a 2011. évi CCX. törvényhez ---- 4